

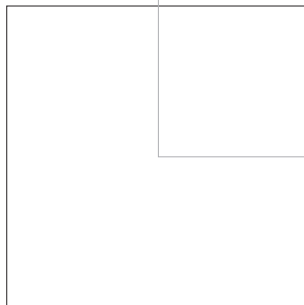
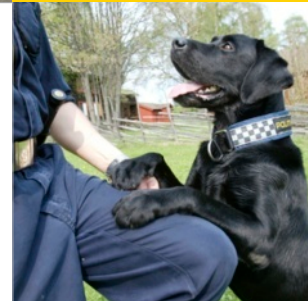
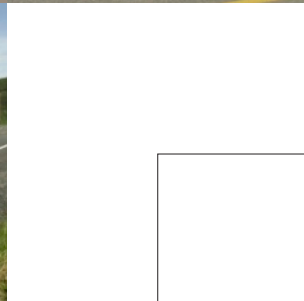
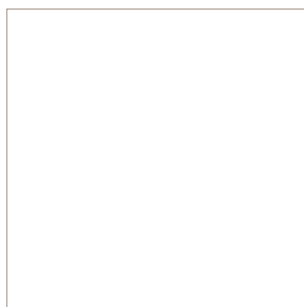
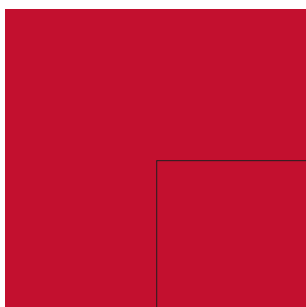

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

POLITI- RAPPORTEN 2007

ÅRSRAPPORT FOR
POLITIDIREKTORATET

POLITIDIREKT

POLITIRAPPORTEN 2007

I denne årsrapporten får du et innblikk i Politidirektoratets mange gjøremål. Politirapporten har form som en årskalender.

Politidirektoratet er underlagt Justis- og politidepartementet, som legger rammene for overordnede mål og bevilgninger. Politidirektoratets hovedoppgaver er faglig ledelse, styring og utvikling av politidistriktene og særorganene.

Direktoratets 120 ansatte har følgende oppgaver:

- Ledelse av Politi- og lensmannsetaten
- Samordning av politidistriktene og særorganenes planer og arbeid
- Personalforvaltning og organisasjonsutvikling
- Støtte- og tilsynsoppgaver
- Beredskap
- Forvaltningsoppgaver
- Behandling av klagesaker

INNHOLD

- 06 **JANUAR**
Flere voldtekter, færre
vinningsforbrytelser
- 08 **FEBRUAR**
Politiet tar klager på alvor
- 09 **MARS**
Norsk politi bidrar internasjonalt
- 10 **APRIL**
Mobil voldsalarm gir trygghet
- 12 **MAI**
Servicesenter for utenlandske
arbeidstakere åpnet
- 14 **JUNI**
Nye arbeidstidsbestemmelser
trådte i kraft
- 15 **JULI**
Arbeidet mot gjengene fortsetter
- 16 **AUGUST**
Trusler påvirker lite
- 18 **SEPTEMBER**
Rasisme i fokus
- 20 **OKTOBER**
Øvelse Tyr
- 21 **NOVEMBER**
Nytt øvingssenter åpnet
- 22 **DESEMBER**
Barnas hus i Hamar åpnet

Et utfordrende år for Politidirektoratet

2007 var et utfordrende år med høy aktivitet på alle fagområder i Politidirektoratet. Flere områder ble styrket, slik at vi er rustet til å utvikle arbeidet videre i 2008 og oppnå enda bedre resultater.

Politidirektoratet leder og samordner politiarbeidet i Norge. Gjennom faglige, politiske og administrative foringer fra justis- og politidepartementet skal direktoratet lede, utvikle og samordne norsk politi.

I 2007 gjennomførte Politidirektoratet ni ordinære tilsyn i landets politidistrikter. Resultatene fra tilsynene viser at norsk politi har motiverte og dyktige medarbeidere som sørger for at distriktene drives på en god og oversiktlig måte. Norsk politi arbeider med mange viktige saksområder, og 2007 ga gode resultater på flere av dem.

Vold i nære relasjoner

Det er nå seks år siden det ble tatt krafttak mot familievold i alle landets politidistrikter. Politiet arbeider i dag metodisk og målrettet mot vold i nære relasjoner. Alle distrikter har ansatt familievoldskoordinatorer, og fagfeltet styrkes stadig gjennom bevisstgjøring.

I 2007 åpnet barnehus i Bergen og Hamar, og i 2008 følger Trondheim, Kristiansand og Tromsø etter.

Gjengkriminalitet

I 2007 videreførte politiet det gode arbeidet mot gjengkriminalitet. Gjengprosjektet som startet opp etter skytingen på Aker Brygge i 2006 er videreført med styrke i 2007. Regjeringen har også signalisert at arbeidet mot ulike typer gjengkriminalitet skal ha høy prioritet i tiden framover. Metodeutvikling, samarbeid og fokus på irettesføring er essensielle faktorer i dette arbeidet.

Nye arbeidstidsbestemmelser (ATB)

I juni 2007 trådte de nye arbeidstidsbestemmelsene i kraft. Nye ATB er en følge av endring i arbeidsmiljøloven. Da reglene ble kjent skapte det diskusjon både i etaten og blant publikum. Endringer i ATB skal gi tjenestemennene bedre regulering av arbeidstid og arbeidsforhold. Politidirektoratet har forhandlet fram bestemmelser som gir unntak fra hovedregelen om hviletid. Blant annet kan tjenestemenn utføre reservetjeneste (beredskapsvakt) i hviletiden, og den enkelte arbeidstaker kan under visse omstendigheter ha kortere hviletid enn lovens hovedregel. ATB ivaretar tjenestemennene, men gir samtidig arbeidsgiver mulig-

het til å bruke nødvendig overtidsarbeid.

Til tross for gode ordninger innebærer de nye reglene utfordringer for politiet. Distrikter med store avstander og små tjenestesteder vil kanskje best merke konsekvensene av hvilestidsbestemmelsen, og det kan være behov for utvidet vakt samarbeid. Det er imidlertid viktig å understreke at politiet har tilstrekkelig handlingsrom når det gjelder liv og helse, også med de nye bestemmelsene.

Rasisme

2007 ble også et år med skarpt fokus på politiets holdninger. Etter at nigeriansk-fødte Eugene Obiora døde etter en pågripelse i Trondheim i 2006, var det mange som mente dette var utslag av rasisme i Trondheims politiet spesielt og politiet generelt. Politidistriktet bestilte en undersøkelse fra NTNU om tjenestemenns holdninger til rasisme. Rapporten konkluderte med at det finnes holdninger som ikke er i tråd med politiets nulltoleranse for rasisme, men at det også finnes vilje til å arbeide mot slike holdninger. Dette er et ansvar for den enkelte tjenestemann og leder og det enkelte politidistrikt.

Politidirektoratet initierte i 2003 en undersøkelse av forholdet mellom politiet og minoriteter som resulterte i boka "Tatt for en annen" som kom ut i 2007. Forsker Ragnhild Sollund fulgte flere ordenspatruljer i Oslo over tid og konkluderte med at hudfarge alene ikke er nok til at politiet stopper en person. Det er kombinasjonen av faktorer som bestemmer om en person blir stanset eller ikke. Det ble påpekt at politiet er for lite flinke til å kommunisere med dem de stopper, og at det er en del av årsaken til at mange med minoritetsbakgrunn mener seg utsatt for rasisme fra politiets side. Politiet må ta inn over seg at mange norske borgere kommer fra kulturer der politiet har en helt annen rolle og betydning enn i Norge. Vi må bli flinkere til å kommunisere hva vi gjør og hvorfor i møtet med enkelt-personene.

Vi utvikler oss

Politiet blir stilt overfor stadig nye utfordringer. Kriminaliteten endrer seg, og politiet må gjøre det samme. Det gjør vi. Statistikken over anmeldte forbrytelser viser at den mangeårige økningen har flatet ut. Det gjelder også for

vinningsforbrytelser som i store deler av landet viser betydelig reduksjon. I de største byene - og spesielt i Oslo - ser vi imidlertid en økning av grove tyverier og ran av personer på offentlig sted. Det er en utfordring at det nesten ikke finnes opplysninger om gjerningsmann og gjerningssted i svært mange av disse sakene. 1. september 2008 vil politiet ha adgang til utvidet bruk av DNA-analyser i vinningssaker. Dette er et godt verktøy som vil effektivisere etterforskningen og heve oppklaringsprosenten i sakene som rammer folk flest.

Også på andre områder utvikler politiet sine metoder og øker sin kompetanse. Gjengkriminalitet og vold i nære relasjoner er to av mange eksempler på felter der politiet i 2007 har gjort godt arbeid og utviklet politifaget. Dette arbeidet vil vi videreutvikle i 2008.

Politidirektor
Ingelin Killengren

Flere voldtekter, færre vinningsforbrytelser

Hovedtendensene i kriminalstatistikken i 2007 viste at antall anmeldte vinningsforbrytelser gikk ned, mens antall voldtektsanmeldelser økte.

Antall anmeldte lovbrudd totalt har sunket 3,1 prosent sammenliknet med 2006. For femårsperioden 2003-2007 var nedgangen på 12 prosent. Vinningskriminaliteten på landsbasis har vist jevn nedgang over en lengre periode.

Færre tyverier fra bolig, flere tyverier fra personer

Sykkeltyverier, tyveri fra kjøretøy, fra villa, leilighet og fra butikk har alle vist sterk tilbakegang. Når det gjelder tyveri fra villa, leilighet og motor-kjøretøy er tallene halvert de siste ti år. Det er grunn til å tro at vi ser en reell nedgang. Butikktyverier blir i all hovedsak anmeldt av butikkene, og nedgangen kan derfor skyldes at butikkene i mindre grad anmelder.

Antallet tyverier fra person på offentlig sted har imidlertid økt sterkt siden midten av nittitallet. Vi ser en slik utvikling flere steder i landet, men det er særlig en utfordring for Oslo politidistrikt. Nær syv av ti anmeldelser vedrørende tyveri fra person på offentlig sted i 2007 tilskrives Oslo.

Flere voldtektsanmeldelser

Det er registrert en stadig økning i antallet anmeldte voldtekter de senere år. Det var i 2007 anmeldt 900 voldtekter, 200 flere enn fem år tidligere. Denne økningen skyldes til en viss grad flere anmeldte voldtekter i de store byene, spesielt i Oslo. Økningen i antall anmeldte voldtekter er svært bekymringsfull. Politidirektoratet har bedt distriktene om å gjennom-

gå voldtekter og forsøk på voldtekt i Norge i perioden fra januar 2006 til mai 2007. Voldtekt er et område det må vises spesiell årvåkenhet overfor, og utvikling av kunnskap om denne kriminaliteten har høy prioritet hos Politidirektoratet.

Oppklaringsstatistikk

Gjennomsnittlig oppklaringsprosent for forbrytelser lå i 2007 på 36,5 prosent og saksbehandlingstiden på 115 dager. Saksbehandlingstiden er dermed redusert med 39 dager de siste fem år, og dette sees som et tilfredsstillende resultat. Oslo politidistrikt, som i 2007 sto for en fjerdedel av den anmeldte kriminaliteten, preger istor grad de nasjonale tallene.

Anmeldte forbrytelser 2003-2007, kriminalitetstyper:

	2003	2004	2005	2006	2007	Endring i prosent 2006-2007	Endring i prosent 2003-2007
Økonomi	15 394	7 236	7 484	7 027	6 091	-13,3	-60,4
Vinning	199 419	188 649	175 515	170 845	164 397	-3,8	-17,6
Vold	24 762	24 976	25 078	25 702	25 567	-0,5	3,3
Seksual	3 391	3 715	3 369	3 654	3 650	-0,1	7,6
Narkotika	38 925	38 825	38 908	43 153	40 602	-5,9	4,3
Skadeverk	19 134	18 128	18 319	19 852	20 750	4,5	8,4
Miljø	56	57	66	120	82	-31,7	46,4
Annen	9 778	9 860	9 838	9 910	10 410	5,1	6,5
I alt	310 859	291 446	278 577	280 263	271 549	-3,1	-12,6

Kilde jus319

Oppklaringsprosent for forbrytelser, kriminalitetstyper, 2003-2007:

	2003	2004	2005	2006	2007
Økonomi	83,8	71,4	72,3	72,8	71,1
Vinning	18,1	18,4	17,8	17,2	16,7
Vold	61,1	60,9	60,8	61,2	59,8
Seksuallovbrudd	58,1	57,6	57,6	59,5	58,3
Narkotika	89,3	90,4	90,2	89,9	89,5
Gj.sn. alle kriminalitetstyper	36,2	36,0	36,2	36,6	36,5

Kilde jus319

Narkotika

Antall anmeldelser for narkotikaforbrytelser totalt lå på samme nivå i årene fra 2003 til 2005. I 2006 fulgte en relativt sterk økning, mens tallene i 2007 viser en tilbakegang på 5,6 prosent. Tallene ligger i dag 4,3 prosent høyere enn i 2003. Kripós narkotikastatistikk viser beslag av rekordstore mengder amfe-

tamin og metamfetamin i 2007, og det har aldri blitt gjort flere beslag av kokain enn i fjor. Tallene for disse tre stimulerende stoffene indikerer økt bruk og utbredelse. Beslagene av heroin var på lave 8,1 kilo i 2007, men tilgangen på stoffet ser ikke ut til å ha blitt dårligere. Det ble beslaglagt 7,7 tonn khat, noe som er det største beslaget av stoffet i Norge noensinne.

Cannabis er den mest utbredte stoffgruppen i Norge med en markedsandel på 41,3 % basert på antall beslag. Det var imidlertid verken mange eller store cannabis-beslag i 2007. Kripós sjef Odd Olsen Ingerø antar at dette blant annet kan ha sammenheng med avdekkingen av omfattende og organisert innførsel av hasjissj fra Nord-Afrika i 2006. ■

Politiet tar klager på alvor

I 2007 fortsatte politiet klageregistreringen som ble innført i 2006. Både distriktene og Politidirektoratet behandlet flere klager i 2007 enn året før. Henvendelser om kritikkverdige forhold blir systematisert og får en tilnærmet ensartet behandling i de ulike distriktene.

Ønsker klager velkommen

Politietaten har fått økt bevissthet om klageordningen de senere årene. En kan imidlertid ikke konkludere med at dette alene er årsak til økningen i antall klager på landsbasis i fjor.

Brosjyren "Hvordan klage på politiet?" kom ut på fjorten språk i 2007, og vi håper publikum har fått bedre kjennskap til klageordningen. Politiet ønsker at folk klager dersom de mener seg dårlig behandlet i møte med politiet, og politiet behandler alle klager på en grundig og samvittighetsfull måte.

Flere klager

Antall *registrerte* klagesaker på landsbasis økte fra 701 saker i 2006 til 739 saker i 2007.

Antall *avgjorte* klagesaker økte i takt med dette og steg fra 637 til 701. Oslo behandlet flest klager, fulgt av PU og Romerike, Vestfold og Hordaland politidistrikter.

Nedgang i enkelte distrikter

Enkelte distrikter hadde langt færre klagesaker i 2007 enn året før. Foreløpig er det vanskelig å trekke konklusjoner av dette, i og med at klage-

registreingsordningen kun har vært i drift i to år. Analyse over flere år er nødvendig for å kunne konkludere om dette. Det viktige er at politiet behandler alle klager på en skikkelig måte, uavhengig av antall klager. ■

Norsk politi bidrar internasjonalt

I mars ble det selektert nye tjenestemenn til oppdrag i Afghanistan og Afrika. Norsk politi bidrar hvert år med faglig dyktighet og fokus på menneskerettigheter i en rekke krevende utenlandsoperasjoner.

Norsk politi var i 2007 representert i ti utenlandsoperasjoner med totalt 65 personer. Oppdragene var i Afghanistan, Nigeria, Sudan og Darfur, Liberia, Kosovo, Makedonia, Bosnia Herzegovina, Serbia og Hebron. Siden 1989 har norsk politi deltatt i internasjonale operasjoner, både under FNs ledelse og i OSSE, EU og bilaterale prosjekter. Antallet tjenestemenn i utenlandstjeneste har økt fra i underkant av 50 i 2006 til rundt 70 i dag.

Utfordrende arbeid

Arbeidsoppgavene til personellet varierer i henhold til mandatet for den enkelte operasjon. Det er vanlig å dele inn arbeidsoppgavene i tre funk-

sjoner: 1) rådgivning, 2) utdanning og 3) operativ polititjeneste. Mens det tidligere var behov for generalister til nevnte fredsoperasjoner, er dagens operasjoner mer komplekse og krever i økende grad spisskompetanse innenfor en rekke områder. Eksempler på disse er ledelse, utdanning, etterforskning, prosjektarbeid, narkotikabekjempelse, organisert kriminalitet, kriminaletterretning, økonomisk kriminalitet, institusjonsbygging/politireform og terrorbekjempelse.

Etterspurt

Norske politifolk er etterspurt til utenlandsoperasjoner, av flere grunner. Norge har en solid grunnutdannelse for politiet, og personellet holder et

høyt faglig nivå. Seleksjonsprosessen til internasjonale oppdrag er meget grundig, og som et lite land har vi ingen skjult agenda når vi avgir personell til internasjonale oppdrag. I tillegg er norsk politi opptatt av å ivareta menneskerettighetene, og dette blir understreket allerede under grunnkursene (UNPOC) og all videre oppfølging av tjenestemenn som skal delta i internasjonale operasjoner. Det knytter seg alltid usikkerhet til hvorvidt mandatene til internasjonale oppdrag fornyes, men Politidirektoratet tar utgangspunkt i at operasjoner vi for tiden deltar i vil fortsette kommende år. ■

Mobil voldsalarm gir trygghet

I april kom rapporten om mobile voldsalarmer som POD bestilte etter at en voldsalarmbruker på Gjøvik ble drept i november 2006. Rapporten viste at det ikke ble funnet tekniske begrensninger utover dem som alt var kjent.

Rapporten fra PDMT konkluderte med at mobile voldsalarmer (MVA) jevnt over fungerer godt. MVA bidrar til en tryggere hverdag for personer som er utsatt for trusler. Når alarmen utløses, får politiet viktig informasjon om trusselsituasjonen til brukeren. Alarmen er først og fremst et effektivt verktøy for kommunikasjon mellom politiet og den som utløser alarmen.

Begrensninger

MVA-enheten som brukeren bærer med seg har enkelte begrensninger. Enhetene fungerer best med fri sikt til åpen himmel. Posisjoneringsoppdateringen kan gå saktere dersom alarmenheten befinner seg i en tunnel, i bystrøk der høye bygninger stenger for sikt, innendørs, eller i for eksempel en veske. Det er vesentlig

at brukere blir gjort kjent med disse og andre begrensninger for at de skal kunne bruke alarmenheten riktig. PDMT undersøkte markedet og konkluderte med at det ikke finnes MVA-enheter med dokumentert bedre følsomhet enn dem som er i bruk.

Opplæring er sentralt

Politidirektoratet understreket i forbindelse med rapporten hvor viktig det er at brukere får grundig opplæring. Brukere får i dag god informasjon om hvordan de skal bruke alarmen. Direktoratet påpekte også at ingen teknologi kan garantere mot feilbruk. Ingen tekniske hjelpemidler er hundre prosent sikre, men den forebyggende effekten og råd om akt-somhet bidrar til å gi utsatte personer en tryggere hverdag.

Bredt arbeid mot vold i nære relasjoner

Mobil voldsalarm inngår i politiets tiltak mot vold i nære relasjoner, men er kun ett av flere virkemidler. I 2002 tok Politidirektoratet initiativet til økt innsats mot familievold i alle landets politidistrikter. Hvert distrikt opprettet familievoldskoordinator-stillinger, og direktoratet utarbeidet håndbok mot familievold, en metodisk gjennomgang av hvordan fagfeltet skal håndteres. Politiet har de siste årene i økende grad brukt offentlig påtale mot voldsutøvere i saker der offeret selv ikke anmelder. Dette gir et tydelig signal om at samfunnet ikke aksepterer vold som skjer i den private sfære. ■

Politidistrikt	Totalt	Kvinner	Menn	Kvinner Under 19 år	Kvinner 20 til 29 år	Kvinner 30 til 39 år	Kvinner 40 til 49 år	Kvinner 50 til 59 år	Kvinner over 60	Menn under 19 år	Menn 20 til 29 år	Menn 30 til 39 år	Menn 40 til 49 år	Menn 50 – 59 år	Menn over 60 år
1 Oslo	238	206	32	15	84	55	37	10	5	3	14	7	2	4	2
3 Østfold	36	30	6	1	9	10	7	3			4	1	1		
6 Follo	49	44	5	3	11	12	14	1	3		1	3	1		
7 Romerike	129	106	23	13	28	36	20	6	3	5	2	5	6	3	2
9 Hedmark	59	49	10	4	12	16	10	6	1	4		3	3		
11 Gudbrandsdal	10	10			1	5	4								
12 Vestoppland	71	65	6	7	15	21	14	5	3				2	2	2
13 Nordre Buskerud	6	5	1		1	2	2								1
14 Asker og Bærum	68	55	13	2	17	16	9	7	4	5		2	2	2	2
15 Søndre Buskerud	90	77	13	6	25	31	10	5		7	5			1	
18 Vestfold	55	50	5	8	7	18	9	7	1	1	1	2		1	
21 Telemark	32	29	3	3	7	11	5	2	1				1		2
27 Agder	116	106	10	12	27	34	17	13	3	1	2	3		2	2
31 Rogaland	19	16	3	2	1	7	4	2			3				
32 Haugaland og Sunnhordland	24	23	1	1	7	7	5	3						1	
35 Hordaland	141	119	22	10	30	43	23	9	4	4	7	5	4	2	
37 Sogn og Fjordane	14	13	1	1	4	3	4	1				1			
38 Sunnmøre	16	14	2	1	1	4	5	1	2		1			1	
40 Nordmøre og Romsdal	21	15	6	3	2	4	4		2	1	1	2	1		1
42 Sør-Trøndelag	63	51	12	7	15	15	8	4	2	3		2	5	1	1
43 Nord-Trøndelag	30	26	4	3	7	8	7	1					1	2	1
45 Helgeland	19	15	4	3	2	4	4	2		1		2			1
46 Salten	25	22	3	4	5	8	5		1					1	1
49 Midtre Hålogaland	10	10			3	2	3	2							
50 Troms	22	17	5	1	4	5	6		1			3	2		
51 Vestfinnmark	4	4			1	2	1								
54 Østfinnmark	3	3				3									
Totalt	1370	1180	190	110	326	382	237	90	35	29	43	43	32	25	18

Antall aktive voldsalarmer pr 1 januar 2008.

Servicesenter for utenlandske arbeidstakere åpnet

I mai 2007 startet Skatteetaten, Utlendingsdirektoratet, Arbeids-tilsynet og Politidirektoratet arbeidet med å etablere et felles service-senter for utenlandske arbeidstakere. Bakgrunnen for dette var økt arbeidsinnvandring fra de nye EØS-landene, særlig Polen.

arbeidskraft. De som oppsøker senteret skal kunne få førstegangs arbeids- og oppholdstillatelse, fornyet arbeids- og oppholdstillatelse, skattekort, D-nummer, kunne melde innvandring eller flytting til folkeregisteret og få tildelt fødselsnummer. I tillegg skal de få informasjon og veiledning på senteret. Senteret har ansatt to tolker som snakker polsk, russisk, engelsk, spansk og italiensk i tillegg til norsk.

Tidligere måtte utenlandske arbeidstakere oppsøke en rekke offentlige kontorer for å få alle dokumenter i orden. Nå kan de få ordnet alt de trenger på ett sted. Hvis søknaden er korrekt utfylt og all nødvendig dokumentasjon er vedlagt, skal søkeren få svar innen fem arbeidsdager. Senteret tar også imot og videresender søknader som ikke kan avgjøres der.

Kompetanseheving viktig

Utlendingsfeltet som helhet er et viktig og krevende felt for politiet. Tiltakende globalisering og økende migrasjon setter stadig høyere krav til politiets kompetanse, blant annet i asylsaker. I 2007 ble det gjennomført ti aksjoner mot asylmottak og arbeidssteder. Ved alle aksjonene var hovedhensikten å fastsette korrekt identitet. Mange av dem som søker asyl, holder sin virkelige identitet og sitt statsborgerskap skjult for politiet. Det gjør at politiet må verifisere den enkelte før en eventuell uttransportering kan gjennomføres. I de fleste tilfeller bidrar ikke den som skal uttransporteres, og noen land er lite villige til å utstede slike dokumenter uten samtykke fra den det gjelder. Politiet oppdaterer stadig sine kunnskaper og sin praksis i slike saker. ■

Servicesenteret åpnet 15. oktober, og holder til i Hagegata 28 på Tøyensenteret i Oslo. Formålet med senteret er å gjøre det enklere for arbeidstakere og arbeidsgivere å få tillatelser og dokumenter i orden, slik at de kan komme raskt og lovlig i arbeid.

Alt på ett sted

Senteret skal betjene EU/EØS-borgere, og borgere fra andre land som søker opphold i Norge for å utføre arbeid som krever fagkompetanse, deres familiemedlemmer og arbeidsgivere som skal ansette utenlandsk

Foto: Marlen S Hagedal, Skid

Nye arbeidstidsbestemmelser trådte i kraft

Første juni trådte de nye arbeidstidsbestemmelsene, ATB, i kraft. Arbeidsdirektivet fra EU som ligger til grunn for bestemmelsene har som hovedregel at en arbeidstaker skal hvile minst 11 timer i løpet av en viss periode. Politidirektoratet fikk innvilget unntak fra regelen.

Medieoppslagene talte et entydig språk: innbyggere og politikere i distriktene var redde for at tilbudet fra politiet ville bli dårligere med de nye bestemmelsene. Partene i ATB-avtalen har hatt som mål å unngå dette ved å arbeide for en fleksibel avtale som tilrettelegger for at politiet skal kunne utøve nødvendig tjeneste, samtidig som man overholder reglene i arbeidsmiljøloven.

Vern for tjenestemann og publikum

Politidirektoratet har forhandlet fram

bestemmelser som gir unntak fra hovedregelen om hviletid. Blant annet kan reservetjeneste (beredskapsvakt) utføres i hviletiden, og den enkelte arbeidstaker kan under visse omstendigheter ha kortere hviletid enn lovens hovedregel.

ATB ivaretar verneaspektet for tjenestemennene, men gir samtidig arbeidsgiver mulighet til å bruke overtidarbeid der det er nødvendig.

Konsekvenser

Tross unntaksbestemmelsene innebærer de nye reglene utfordringer for

politiet. Spesielt i distrikter med store avstander og små tjenesteenheter kan kravet til hvileperioder føre til behov for utvidet vakt samarbeid. Når det gjelder liv og helse har imidlertid politiet det nødvendige handlingsrom også med de nye bestemmelsene. Konsekvensene av unntakene skal evalueres innen 1. juli 2008. ■

Arbeidet mot gjengene fortsetter

I juli kom gjengproblematikken på ny i fokus. I kjølvannet av et masseslagsmål mellom tamilske grupper på Kalbakken i Oslo, erklærte justisministeren at gjengkriminalitet skal ha høyeste prioritet hos politiet. Politiet videreførte i 2007 det planmessige arbeidet mot gjengkriminalitet.

Gjengprosjektet som ble startet etter skytingen på Aker Brygge i august 2006 ga gode resultater i 2007. På vårparten gikk politiet til aksjon mot gjengmedlemmer i Norge og Brasil i den såkalte hvitvaskingsaken. Godt samarbeid på tvers av politidistrikter, særorganer og landegrenser skal ha mye av æren for den vellykkede operasjonen. Gjengprosjektets mandat var å bekjempe og hindre etablering av gjengstrukturer, forebygge planlagt og forventet kriminalitet begått av identifiserte gjenger/grupper og

deres medlemmer samt oppklare og iverksette kriminalitet begått av gjengmedlemmer. Kripos, Økokrim og politidistriktene Asker og Bærum, Romerike, Follo og Oslo har vært med i prosjektet. Fra oppstart av prosjektet 1. oktober 2006 frem til 31.12.07 bevilget POD 12 millioner kroner i øremerkede midler til prosjektet.

Samarbeid er alfa og omega

Gjengproblematikk er ikke utelukkende et Østlandsfenomen. Ulike typer gjengkriminelle opererer i hele

landet, og samarbeid på tvers av politidistriktsgrenser og landegrenser er et suksesskriterium i arbeidet mot denne alvorlige kriminaliteten. Arbeidet mot gjengkriminalitet skal fremdeles ha høy prioritet hos politiet. Metodeutvikling, samarbeid mellom distrikter og land og fokus på iverksettelse er sentrale elementer i dette viktige arbeidet. ■

Trusler påvirker lite

I august publiserte Politidirektoratet en rapport om vold og trusler mot politiet. Den viste at enkelthendelser i liten grad påvirker yrkesutøvelsen.

Å bli utsatt for trusler og vold er en del av hverdagen til mange politifolk og har vært et viktig tema i etaten i mange år. Konsekvensene av trusler og vold i tjenesten er imidlertid ikke så synlige som man kunne tro. Rapporten fra HMS-seksjonen i Politidirektoratet er et resultat av samarbeid mellom representanter fra både arbeidstaker- og arbeidsgiversiden, hovedverneombudet og Riksadvokaten. Den viser at politifolk takler trusler og vold i tjenesten godt.

Liten virkning

Funnene i rapporten tyder på at volds- og trusselhendelser har liten eller ingen innvirkning på arbeidssituasjonen til de ansatte. De fleste utfører de samme oppgavene som før, og kun et fåtall som opplevde vold eller trusler ble sykmeldt etter hendelsen. Kolleger og ledere var gjennomgående støttende og solidariske, og arbeidsmiljøet ble ikke negativt påvirket. Undersøkelsen er basert på intervjuer med ansatte og ledere, saker fra politidistriktene, statistikk og funn fra tidligere forskning.

Hvordan bli bedre?

Tross funnene, kan politiet alltid bli bedre til å forebygge og takle trusler

og vold i tjenesten. Rapporten inneholder en veiviser som har fokus på forebygging og oppfølging. To viktige punkter i veiviseren omhandler risikokartlegging og økt kompetanse for håndtering av farlige og truende situasjoner. Når det gjelder oppfølging, er det fokus på den enkelte ansattes ansvar for å melde hendelser til ledelsen og ledelsens ansvar for å ta hånd om saken og koordinere straks-tiltak.

Rapporten skisserer også mer langsiktige tiltak, som tilrettelegging for bedre rapportering i HMS-modulen i TTA, bedre statistikk og mer forskning på feltet. ■

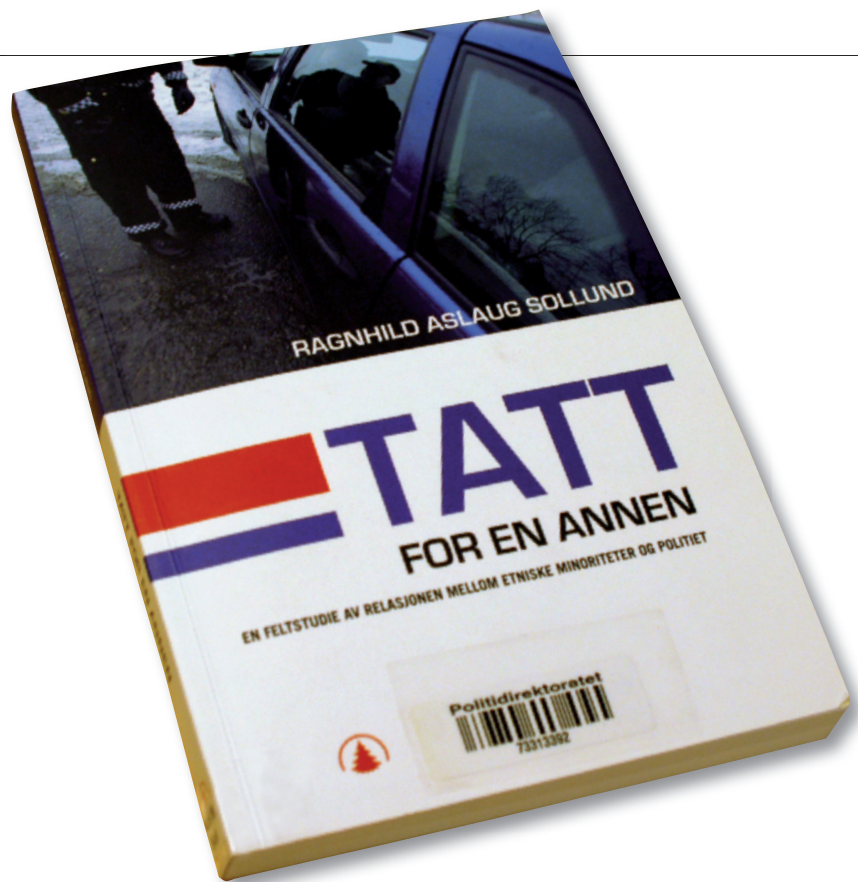
Distriktsoversikt - vold mot polititjenestemann (§ 127) Kode 501 - antall anmeldelser:

Politidistrikter	2003	2004	2005	2006
Oslo	126	99	97	112
Østfold	18	16	19	32
Follo	25	38	26	19
Romerike	21	15	31	28
Hedmark	22	23	24	19
Gudbrandsdal	1	2	2	9
Vestoppland	8	11	15	14
Nordre Buskerud	12	9	10	14
Asker og Bærum	12	17	19	13
Søndre Buskerud	29	12	22	21
Vestfold	35	47	33	19
Telemark	17	19	15	34
Agder	69	68	62	59
Rogaland	30	35	43	38
Haugaland og Sunnhordaland	43	20	22	20
Hordaland	66	63	66	65
Sogn og Fjordane	14	10	5	10
Sunnmøre	8	3	2	10
Nordmøre og Romsdal	12	9	9	5
Sør-Trøndelag	25	24	21	15
Nord-Trøndelag	9	11	6	4
Helgeland	14	12	11	13
Salten	8	10	10	11
Midtre Hålogaland	6	7	12	5
Troms	19	11	12	23
Vestfinnmark	4	12	6	6
Østfinnmark	0	7	2	16
SUM	653	610	602	634

Rasisme i fokus

I september var rasisme i politiet et hett tema både i pressen og i etaten. Etter at nigeriansk-fødte Eugene Obiora døde under en pågrepelse høsten 2006, ga politiet i Sør-Trøndelag NTNU i oppdrag å undersøke holdningene i distriktet. Rapporten ”Tillit på prøve” viste at det finnes vilje til å møte utfordringer som hele etaten må ta på alvor.

En av påstandene politifolk i Sør-Trøndelag skulle ta stilling til var ”Det eksisterer rasistiske holdninger i politiet.” Kun 54 prosent svarte at de var klart uenige i påstanden, mens 15 prosent svarte at det fantes negative holdninger. I en etat der det er nulltoleranse for rasisme er disse tallene et problem. Forskerne peker på den sterke korpssånden i distriktet som en utfordring i arbeidet mot rasisme. Bare 45 prosent av de spurte ville slått ned på rasistiske bemerkninger fra kolleger. Forskerne bemerker at politiet ikke er tjent med slike utslag av korpssånd.

Vilje til endring

Det positive er at rapporten viser at det i distriktet er sterk vilje til å arbeide mot rasisme. Mer enn halvparten av de spurte mener de trenger mer opplæring i politiarbeid i et flerkulturelt samfunn, og tre av fire mener det bør ansettes flere med innvandrerbakgrunn i politiet. Politiet i Sør-Trøndelag har satt i verk konkrete tiltak som etikkprosjekt og dialogforum med minoritetsmiljøene. Politidirektoratet iverksatte i 2007 møter i politidistriktene for å sikre erfarings-

overføring og dialog om hvordan arbeidet med mangfold kan videreføres, og i ny utgave av overordnet personalpolitikk fra 2008 vil mangfold bli tatt inn som eget kapittel.

Hudfarge er ikke nok

I september kom også boka ”Tatt for en annen” av kriminolog Ragnhild Sollund, et resultat av at POD i 2003 tok initiativ til å undersøke forholdet mellom politiet og etniske minoriteter. Sollund konsentrerte seg om møtet mellom minoriteter og politi på patrulje i Oslo. En viktig konklusjon i boka er at hudfarge alene ikke er årsak til at politiet stopper og sjekker en person; det er en kombinasjon av faktorer som gjør at noen blir stoppet. Den som blir sjekket opplever imidlertid ofte situasjonen som krenkende og endog rasistisk motivert, og forskeren mener politifolk må bli flinkere til å kommunisere med dem de stanser. Politidirektør Ingelin Killengreen sa seg enig under boklanseringen i september.

- Vi må bli flinkere til å si ”Nå stanser vi deg fordi...”, sa Killengreen, som understreket at det er nulltoleranse overfor rasisme i norsk politi. ■

Øvelse Tyr

I oktober gikk Øvelse Tyr av stabelen, og for første gang var det Politidirektoratet som hadde ledelsen i en større samarbeidsøvelse med Forsvaret. Øvelsen ble avholdt i Søndre Buskerud politidistrikt.

Politiets rolle og ansvar er det samme i fred, krise og krig; politiet har ansvar for å bekjempe kriminalitet, også terror og sabotasje. I henhold til Politirullemeldingen 2004/2005 skal politiet være den sentrale aktøren når det skjer en krise og ha det sentrale ansvaret i den lokale beredskapen med øvelsesmønstre basert på samvirke med andre etater. Det er viktig at politiet ligger i forkant og kan handle på en rasjonell og effektiv måte når en ekstraordinær hendelse oppstår. Med dette som utgangspunkt styrte Politidirektoratet øvelsen som ble gjennomført i samarbeid med Forsvaret. Tidligere er det Forsvaret som har hatt regien i øvelser av så stort omfang.

Informasjonssikkerhet og beredskap

Den første fasen i øvelsen hadde fokus på informasjonssikkerhet, særlig konsentrert om forebyggende sikkerhet og sikkerhetsloven. Her ble spesielt objekter Kongsberg Næringspark, Nasjonal sikkerhetsmyndighet, PST og Forsvarets sikkerhetsavdeling øvd. Den andre fasen ble gjennomført som en fullskalaøvelse med fokus på krisehåndtering med stabsarbeid, innsatsmessige tiltak, etterretning, etterforskning, en gisselsituasjon, forhandlinger og til slutt en væpnet politiaksjon.

Vellykket øvelse

Øvelsen ble avholdt i hele Søndre Buskerud politidistrikt, og distriktet ble, sammen med de andre deltakerne, godt øvet. – Vi har gjort mange nyttige erfaringer som kommer til nytte i det videre arbeidet for å bekjempe kriminalitet, sier øvingsleder, politimester Oddbjørn Mjølhus i Politidirektoratet.

Politidirektoratet ønsker at øvelse Tyr skal være en årlig samvirkeøvelse der aktuelle scenarier vil være kriminalitet, naturkatastrofer og store ulykker. Øvelsen skal synliggjøre politiets rolle og ansvar og gi politidistriktene kompetanse og erfaring med krisehåndtering, samvirke og stabsarbeid. ■

Nytt øvingscenter åpnet

I november åpnet opplæringscenteret for nødnettbrukere i Stavern. Politiet forbereder seg på å ta i bruk nytt digitalt samband, og som en del av forberedelsene tok Politihøgskolen i bruk spesialrom for operativ opplæring av instruktører og brukere.

Politiets nye samband kalles Samband i politiet (SAMPOL) og er en del av det nye nødnettet. Brann og helse er de to andre kjernebrukerne. Nødstatene kan kommunisere hver for seg og sammen i nettet. Ved å benytte felles samband, kan nødstatene bli mer effektive og løse oppgavene bedre. Et felles sambandsreglement gjør at etatene følger samme prosedyrer når de arbeider i samme talegrupper.

Opplæring essensielt

God opplæring er en forutsetning for at det ikke skal oppstå situasjoner der man ikke kan bruke utstyret. Sambandet er politiets viktigste verneutstyr, og en moderne løsning stiller krav til brukerne. Opplæringen skjer etter train the trainer-prinsippet. Politihøgskolen utdanner instruktører, som benyttes til opplæring av sluttbrukere i eget distrikt eller særorganer.

I de nye øvingslokalene i Stavern er det klasserom med operatørpulten som er lik pultene på operasjonssentralene. Deltakerne bruker utstyr som er helt lik det utstyret de skal bruke i eget distrikt. En av de nye skjermene som kommer inn på operasjonssentralene er en skjerm for integrert telefoni- og radiobetjening. Operatørene betjener alle anrop fra politiets samband og telefoninettet ved å trykke på skjermen eller bruke mus. Informasjon om innringerne gir mulighet til å prioritere anropene for de besvares, noe som gjør at operasjonssentralen kan arbeide mer effektivt.

Trygg kryptering

Politiets del av nødnettet vil bli ende-kryptert, noe som vil gjøre det umulig for utenforstående å avlytte sambandstrafikken. Dette er viktig både for politiet og befolkningen.

Befolkningen skal kunne henvende seg til politiet uten at personlige forhold kringkastes over et åpent nett. Politiet må kunne bruke sambandet effektivt, uten å avsløre taktiske disposisjoner eller formidle informasjon

som kan lette gjennomføringen av straffbare handlinger.

Politiet er først av kjernebrukerne til å ta i bruk det nye sambandet, noe som etter planen skal skje i slutten av 2008. ■

Barnehuset i Hamar åpnet

I desember åpnet Barnehuset i Hamar, det andre i rekken etter at det første ble åpnet i Bergen i november. I tråd med regjeringens handlingsplan mot vold i nære relasjoner slipper nå barn i en vanskelig situasjon å bli sendt fra sted til sted – all hjelp er samlet under ett tak.

Barnehusene skal sørge for at informasjon, rådgivning og veiledning i saker med vold og seksuelle overgrep mot barn samles på ett sted, og at alle hjelpetiltak overfor barnet skjer i barnehusene. Foreldre og pårørende kan møte fagfolk, og hjelpeapparatet kan få råd og veiledning fra et spesialisert miljø ved barnehusene. Målet med barnehusene er å skåne barna og å effektivisere hjelpearbeid og etterforskning. Erfaringer med liknende institusjoner i USA og Island har vist at opprettelsen førte til at flere saker

blir behandlet og at færre saker blir henlagt etter bevisets stilling.

Bredt arbeid mot familievold

Barnehusene er kun ett av mange ledd i det tverretatlige samarbeidet mot vold i nære relasjoner. Hamar og Bergen er først ute av i alt fem prosjekter som har fått midler; de andre tre barnehusene kommer i Kristiansand, Trondheim og Tromsø. Ordningen med Barnehuset er et pilotprosjekt som skal gå over tre år fra 2007. Det er nå seks år siden Politidirektora-

tet tok initiativet til økt innsats mot familievold i alle landets politidistrikter. Siden da har mye skjedd på fagfeltet. Familievoldskoordinatorer er på plass i alle distrikter og sørger for bedre samarbeid med andre etater, og den faglige bevisstheten på området styrkes stadig. Målrettet innsats og ressursbruk på et vanskelig område gir resultater. ■

POLITIET I MEDIA 2007

Omtale på internett
01.01.2007 – 31.12.2007

Politiet hadde totalt 402 748 oppslag
i 2007.

Politiet ble omtalt i totalt 1244 kilder
i 2007.

Seks mest omtalte kilder:

1) NRK	11045 treff
2) Adresseavisen	6179 treff
3) Nettavisen	6076 treff
4) Oppland Arbeiderblad	5583treff
5) Bergensavisen	5521 treff
6) Nordlys	5515 treff

Seks mest omtalte politidistrikt i 2007:

1) Oslo politidistrikt	42 646 treff
2) Østfold politidistrikt	20 334 treff
3) Rogaland politidistrikt	20 319 treff
4) Hordaland politidistrikt	19 915 treff
5) Vestfold politidistrikt	18 731 treff
6) Telemark politidistrikt	16 672 treff

Politidirektoratet ble omtalt i totalt
27 039 oppslag i 2007.

Seks mest omtalte kilder:

1) NRK	484 treff
2) Aftenposten	425 treff
3) Oppland Arbeiderblad	373 treff
4) Nordlys	370 treff
5) Ringerikes Blad	370 treff
6) Rogalands Avis	363 treff

Kap. 440 post 01 - Politidirektoratet og
politi- og lensmannsetaten

Under dette kapitlet disponerer Politidirektoratet midler til 27 politidistrikt, Utrykningspolitiet, Kriminalpolitisen, Politiets materielltjeneste, Politiets datatjeneste, Økokrim, Politiets utlendingsenhet, Namsfogdene i Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim samt Politidirektoratet. Budsjett og regnskap for 2007 er vist nedenfor:

Post 01	Kap. 440
Bevilgning stilt til disposisjon fra Justisdepartementet	6 740 370 000
Senere tildelinger fra Justisdepartementet	462 702 750
Administrative fullmakter	281 489 289
Sum bevilgninger	7 484 562 039
Sum utgifter	7 246 639 474
Mindreforbruk 2007	237 922 565

Mindreforbruket utgjør 3,1 % av de midler som er tilgjengelig. En viktig årsak til mindreforbruket er at politidistriktene har tilbakeholdt midler for å gjennomføre planlagte investeringer i 2008. Innsparinger i særorganene er i hovedsak knyttet til forsinkelser i forbindelse med leveranser av utstyr til pågående prosjekter.

Politidirektoratet

Politidirektoratets andel av budsjett og regnskap inngår i ovennevnte tall for kap. 440 post 01. Budsjett og regnskap for 2007 er vist nedenfor:

Post 01	Kap. 440
Bevilgninger stilt til disposisjon til POD	90 800 000
Senere tildelinger fra Justisdepartementet	8 777 000
Administrative fullmakter	2 441 005
Sum bevilgninger	102 018 005
Sum utgifter	87 147 409
Mindreforbruk 2007	14 870 596

Kommentar: Mindreforbruket skyldes at det i 2007 har vært vakanser og at overføringen fra 2006 til 2007 ikke er benyttet.

Kap. 441 post 01 - Oslo politidistrikt

Under dette kapitlet er bevilgningen til Oslo politidistrikt stilt til rådighet. Budsjett og regnskap for 2007 er vist nedenfor:

Post 01	Kap. 441
Bevilgning stilt til disposisjon fra Justisdepartementet	1 406 106 000
Senere tildelinger fra Justisdepartementet	104 258 000
Administrative fullmakter	51 075 655
Sum bevilgninger	1 561 439 655
Sum utgifter	1 517 584 777
Mindreforbruk 2007	43 854 878

Mindreforbruket i 2007 har sammenheng med høyre refusjoner enn forutsatt.

POD-PUBLIKASJONER 2007

- Politirapporten 2006 : årsrapport for Politidirektoratet. - Oslo : Politidirektoratet, 2007. - 26 s.
DEW: 363.206811
- Digitaldok
Kommenterte STRASAK-tall 2006. - Oslo : Politidirektoratet, 2007. - 19 s.
DEW: 364.1021
- Tendenser i kriminaliteten : utfordringer i Norge i 2007 - 2009. - Oslo : Politidirektoratet, 2007. - 43 s.. - (POD publikasjon; 2007:01) - (Rapport)
DEW: 364.1
- Mer fornøyde brukere : Brukernes tilfredshet med politi- og lensmannsetatens tjenester, og forslag til tiltak for å øke etatens brukerservice.. - Oslo : Politidirektoratet, 2007. - 58 s.. - (POD publikasjon ; 2007:02)
DEW: 363.2
- Bekjempelse av kriminelle gjenger [Unntatt fra offentlighet] / Politidirektoratet. - Oslo : Politidirektoratet, 2007. - 11 s.. - (POD publikasjon ; 2007:03)
DEW: 364.106
- Politiets beredskapssystem del I (PBS I) : Håndbok i krisehåndtering / utgitt av Politidirektoratet. - Oslo : Politidirektoratet, 2007. - 205 s. - (POD publikasjon; 2007:04)
DEW: 363.34
- Nasjonal strategi for etterretning og analyse. - Oslo : Politidirektoratet, 2007. - 22 s.. - (POD publikasjon ; 2007:05). - (Rapport)
DEW: 363.23
- Evaluering av PTN-samarbeidet : [politi- og toll i Norden]. - Oslo : Politidirektoratet, 2007. - 30 s.: fig.. - (POD publikasjon 2007:06)
DEW: 363.28
- Virkning av vold og trusler på arbeidsmiljøet i politi- og lensmannsetaten. - Oslo : Politidirektoratet, 2007. - 43 s.. - (POD publikasjon ; 2007:07). - (Rapport)
DEW: 364.14
- Hvordan klage på politiet. - Oslo: Politidirektoratet, 2007.- 18 s.. - (POD publikasjon ; 2007:08)
DEW: 363.2
- HMS-kultur i politi- og lensmannsetaten / Per Oskar Strand. - Oslo : Politidirektoratet, 2007. - 30 s.. - (POD publikasjon ; 2007:09)
DEW: 658.38
- National strategy for police intelligence and analysis. – Oslo : Politidirektoratet, 2007. – 22 s. – (POD publikasjon 2007:10)
DEW: 363.23
- Police emergency preparedness system, part I, Norway : Emergency management manual. - Oslo : Politidirektoratet, 2007. - 196 s. : ill.. - (POD publikasjon ; 2007:11)
DEW: 363.34
- Sikrere hverdag med nytt digitalt samband. - Oslo : Politidirektoratet, 2007. - 15 s. : ill.. - (POD publikasjon ; 2007:12)
DEW: 384

POLITIDIREKTORATET

Telefon sentralbord: 23 36 41 00
e-post: politidirektoratet@politiet.no
Besøksadresse: Hammersborggata 12, Oslo
Postadresse: Postboks 8051 Dep, 0031 Pslo

www.politi.no
journalister kan ringe pressevakt på
99 20 77 01

ISBN 978-82-92524-67-1
POD publikasjon 2008/10

